

BOS & STAD

Try-outs voor een bosstedenbouw, met de gemeente Rotselaar als labo

WIM WAMBEQ [DOCTORAAL ONDERZOEKER, ONDERZOEKSGROEP STEDENBOUW EN ARCHITECTUUR (OSA), KU LEUVEN]

De hoog opplaaierende discussie tussen Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege en stand-upcomedian Wouter Deprez heeft de bosproblematiek in Vlaanderen weer op de voorgrond gebracht. Meer dan ooit wordt het Vlaams bosbeleid kritisch onder de loep genomen, en niet helemaal ten onrechte. Het bosdecreet van 1991 was een fundamentele stap in de bosbescherming, maar de wetgeving omtrent de opheffing van het verbod op ontbossing en de compensatiewetgeving heeft de deur naar ontbossing weer wagenwijd opengezet. Het boscompensatiefonds groeit, terwijl de bossen worden gekapt.

In de gemeente Rotselaar – een van de meest bosrijke gemeenten van Vlaanderen – denken ze daar het hunne over. De dienst Wonen-Bouwen besloot er in 2013 het aanwezige en te ontwikkelen boskapitaal op een assertievere manier in te zetten in de gemeentelijke ruimtelijke planning. Gedaan met het bos als ‘restruimte’? Hier gaan bosbouw en stedenbouw in ieder geval hand in hand.

(KR)

De overgang van woonparkgebied naar een open bosstructuur (oost naar west). De twee projecten maken integraal deel uit van de bosstructuur en dragen er ook toe bij. De wisselende boszichten bepalen een andersoortige lintbebouwing.

Het bos als gemeentevisie, in drie pilootprojecten

Met 43 procent is Rotselaar een van de meest bosrijke gemeenten van Vlaanderen (gemiddeld 13 procent bebost). Naast de kwantiteit wil de gemeente ook verder werken aan kwaliteit. Door het bos te laten mediëren in de dagelijkse stedenbouwkundige praktijk, informeert ze die op een andere, meer geïntegreerde manier. Het bos kan de kwaliteiten van het stedelijk veld gevoelig verbeteren.

Aangezien er op dit moment geen concrete instrumenten bestaan die het bos expliciet aanwenden in de structuurplanning, probeert de gemeente deze te realiseren door enkele dagelijkse projecten om te vormen tot drie pilootprojecten waarin verschillende ideeën met het bos als onderhandelingsmedium aan de realiteit worden getoetst.

1. HEIKANT: BOS ZORGT VOOR HARMONIE

De bouwvraag speelt in op de bestaande stedenbouwkundige voorschriften. Die zeggen voornamelijk iets over de karakteristieken van de nieuwe bebouwing. Aan de hand van een testproject werd de capaciteit van het bos onderzocht om mee het project te informeren en aanleiding te geven tot een andersoortige, meer geïntegreerde invulling van de stedenbouwkundige regels.

In 2013 kwam het perceel van de huidige Delhaize op de Steenweg naar Wezemaal aan de Heikant, op de rand van de gelijknamige berg, samen met het buurperceel vrij voor een nieuwe ontwikkeling van meergezinswoningen. De site ligt cruciaal, op de overgang van de beboste Diestiaanheuveld (woonparkgebied) naar een open lintbebouwing met bossen ertussen (woongebied). Conceptueel maakt het dus deel uit van een – onvolledige – bos-

Alle goede bedoelingen ten spijt, heeft de Vlaamse regering vooral nood aan een bosvisie die niet alleen kwantitatief is – ‘10.000 hectare bosbestemming erbij tegen 2007’ volgens het bosdecreet -, maar ook kwalitatief bijdraagt tot de leefomgeving en dus de leefbaarheid van onze Vlaamse nevelstad. Het bos vervult immers een grote diversiteit aan functies: het weert erosie, laat water infiltreren, zuivert water en lucht, stimuleert biodiversiteit, werkt hittestructurerend, maar produceert ook hout en biedt recreatie... Bos betekent ideale natuur, ultieme wildernis – waar we bijna niets meer van over hebben – om te ontvluchten, uit te blazen, uit te rusten, te ontstressen, stilte te vinden... Aan betekenissen geen gebrek, waarom dan een gebrek aan visie?

Misschien moeten we een alternatieve aanpak bedenken: door bosbouw te koppelen aan stedenbouw – bos en stad dus samen te bouwen – kan het bos als onderdeel van de ‘open’ ruimte fundamenteel bijdragen tot de duurzaamheid en levenskwaliteit van de stad. Bos en stad vinden mekaar in een ‘bosstedenbouw’.

Deze bijdrage is een neerslag van de samenwerking die in 2013 tot stand kwam tussen de dienst Wonen-Bouwen van de Gemeente Rotselaar (vertegenwoordigd door Evelien Peeters, diensthoofd) en de Onderzoeksgroep Stedenbouw en Architectuur van de KU Leuven (Bruno de Meulder en Wim Wambeq).